

3401

MARINENS BIBLIOTEK

Persh.b.BRUSCH, LUDVIG

Brusch, Ludvig:

Marineconstabel Nr. 108 Brusch

UDGÅET AF
BIBLIOTEKET'S
SAMLING

Marinens
Bibliotek

000000809233

MARINENS BIBLIOTEK

Marineconstabel
Nr. 108 Brusch

Søndag den 26. juni, 1881

Endelig slog det store Øjeblik, som jeg havde ventet med stor Længsel. Kl. 5 lettede Fregatten Anker og stod Sundet ud for Damp.

Rejsen begyndte just ikke så fornøjelig, med en stor Spuling med Sand og Mursten som først er til ende på den anden Side Kronborg, som vi saluterede 11 Skud for.

Vinden var god, så vi havde mange Sejl oppe; jeg vilde ønske jeg kunde have set Fregatten fra Land, da den for fulde Sejl passerede Kronborg, fyrende til begge Sider; nu maate jeg stjæle mig til at kigge lidt ud af en Kanonport for at tage Afsked med det civiliserede Sjælland.

1½ Time senere var vi ud for Kullaberga, da var Spulingen forbi og jeg kunde i Ro og Mag betragte de mørke Klipper og i min Erindring gjenkalde mig min Sommertur, da jeg kravlede om derinde, nu kunde jeg gjenkende enkelte af Toppene.

Nu er Kullen svundet i Horisonten, nu er der lutter Vand med en Sejler hist og her, Vejret er godt og stille, Sejlene bjergede, men Maskinen gaar; inden imorgen have vi rimeligvis passeret Skagens Rev.

Vi var purrede Kl. 4 om Morgen, så en Middagslur paa 4½ Time var en sand Benefice.

Mandag den 27.

Begynder med Dagvagten, som ikke er fornøjelig. Vinden er Vest og sætter Nordsøens Vande imod os. Skruen er trukket op og for fulde Sejl gaar vi op under Norge. Søsugen begynder at grassere blandt Lægdsrullemandene; de befarne Folk glæde sig, nu kan de faa dobbelt Portion Mad. "Han har solgt sit Smør" lyder Vittigheden, naar én ikke kan svare til sit nummer paa grund af Søsuge (det er nemlig kun, naar man intet spiser, at Smørret kan slaa til).

Den kjære Batterivagt blev paa Dagvagten sat til at skrabe Klipfisk, det skulde være godt for Søsuge; 106, 118 og 102 laa allerede paa alle fire med Tungen ud af et Spygat og spyede. Jeg befandt mig vel, men Klipfisken smagte mig ikke.

Henad Middag stillede Vinden af, men efter Middag blæste det atter op fra Vest med ½ Storm, saa Sejlene maatte rebes og Kanonerne surres i faste Tallier. Nu gik Brækningen atter paa Kraft; mange som havde spottet syge Kammerater om Morgen, maatte nu ofre til Lepetun. Mange snurrige Scener forefaldt, én brækkede sig i en Ølkande,

en anden i Kistebænken o.s.v., al Exersits blev indstillet, Kanonportene lukkede og tættede og saa gyngede vi af sted med 11 Miles Fart. Af den 12 Mand stærke Batterivagt var kun 2 raske (blandt dem jeg) henad aften.

Vi maatte gaa at feje Bræk og Vand bort paa Batteriet - just ikke det behageligste arbejde og de som havde holdt sig længst blev havsyge under dette Arbejde. Fregatten slingerede en Del, vi havde Sidevind, op og ned gik det, af og til slog Sørne over Skanseklædningen, gennem de tættede Batteriporte kom der endda rigeligt Vand ind, som atter maatte fejes ud. Henad aften stillede Vinden atter af; Køjen var en fryd for os alle, alle var noget trætte og i Køjen gaar Søsysten altid over.

Tirsdag den 28.

Vi krydse for vestlig Vind. Om Morgenens vare vi 4-5 Mil øst for og 3-4 Mil nord for Arendal, saa vendte vi og stod ned mod Skagen og saadan bleve vi ved til Aften og Natten

Onsdag den 29.

med for jævn Vind. Jeg savner Lecture i høj Grad, det er meget vanskeligt at faa Bøger her ombord; maaske er der nogle Aviser til mig, naar vi naa England. Gud ved naar det bliver!

Torsdag den 30.

Begynder med en glædelig Overraskelse, da vi blev purrede Kl. 12 var Maskinen i fuld gang. Endelig var Officerene blevne kjede af at krydse uden at avancere mere end $\frac{1}{2}$ Mils Vej ved hvert Slag.

Dagen gik som sædvanlig med Exersits og Saltemad, ja det gaar med Saltemad. Mandag Klipfisk og Grød, Tirsdag salt Flæsk og Ærter, Onsdag salt Lammekjød og Slingrevælling ogsaa kaldet Batteriforskrækelse eller Svedskesuppe. Torsdag salt Oxekjød og Grød, Fredag Ærter og Flæsk, Lørdag Lammekjød og Grød. Om Søndagen faa vi dog fersk Kjød og Kjødsuppe, Suppen er god, men Kjødets smager af ingenting. Hvad der hjælper meget paa det meget salte, er at vi stadig faa Kaal, Grøn- eller Hvidkaal dertil.

Fredag den 1. Juli.

Atter er en Maaned gaaet, det var omtrent Halvdelen, vel nok den værste, i hvert fald den kjedeligste; skjønt det gaar langsomt fremad, ved jeg dog at jeg faar i det mindste England at se fra Søsiden, det er dog altid noget. Idag sejle vi atter, Skruen er halet op, det er et tungt arbejde, som alle Mand maa være med til. At hale paa Dækket er et af mine sædvanlige Arbejder naar vi ikke have Exersits.

Til Vejrs har jeg intet at bestille, jeg er Kanoncomandeur eller 1. Lader ved min Kanon og har som saadan 1 Krone mere i Lønning om Maaneden. Gid jeg fik en Beuf istedet for den Krone, ja, første Gang jeg kommer i Land, spiser jeg mig en Pukkel til i stegt Mad og Hvedebrød. Hver Gang Oppasserne bringe Maden ind til Officererne løbe vore Tænder i Vand, det er stadig Steg og andre Lækkerier, som vi kun kjende af Navn. Kabyssen er forude paa Batteriet og derfra bære de det langs vore Skaffeborde, fulgt af lange Øjne.

På Søen er Vagten inddelt saaledes: Den ene Nat første Vagt fra 8 til 12 og Dagvagte fra 4 til 6, den næste Hundevagt fra 12 til 4, altsaa skiftevis 4 og 6 timers Søvn. Det er jo ikke meget, men da jeg har Batterivagten, det vil sige altid under Dækket, saa naar jeg ikke har Post, faar jeg mig ofte en Skraaver paa et par Timer, men det er jo i Klæderne og paa det bare Gulv, men det er alligevel en Benefice. Det værste er, at man kommer til at hænge fast, idet Begen i Nodderne bliver blød ved Legemets Varme, og naar man saa skal tørne ud hænger man fast, ikke ét, men tit mange steder. Overtrækstøjet bliver naturligvis decoreret med sorte Striber, men hvad gjør det, slige Decorationer ere vi alle forsynede med paa Ryggen.

Lørdag den 2. Juli.

Bragte os et godt Stykke frem. Vinden var østlig og alt hvad trække kunde var sat til, saa vi skar en god Fart. Lørdagen er næsten den bedste Dag i Ugen. Efter Spulingen om Morgenens pudse vi Haandvaaben, Smørbixen og Ølkander, og efter Skafning holde vi Lappedag, lapper og stopper og drive, naar vi ere færdige dermed. Stopningen er den værste Operation for mig, men med Øvelsen vil det nok gaa villigere. Efter The faar vi Punchen med Musik til, saa holde vi Bal en Times Tid. Det gaar strygende, navnlig naar Prinds Valdemar slaar Trommen til, Jeg er stadig Dame, jeg har faaet øvelse i at dandse aved om. Det værste er at holde Øjnene aabne paa Posten om Natten, naar man har faaet Punch.

Søndag den 3. Juli.

Jeg har idag skuret og aset fra 4 til 10, det var en drøj Tur. Efter Morgensskafning maatte jeg paa Post, saa bære vand til Kokken, saa andet Slid, saa jeg har ikke mærket noget til Hvilen.

For Damp gaar det fremad i temmeligt diset Vejr. Henad Aften klarer det op og vi faar Land i Sigte mod Sydvest, Frankrig; Mod Vest Dovers Kalkbakker, men saa fjernt og taaget at vi ikke kan se noget videre, og Solen er nede og Køjen vinker inden vi kommer paa nært Hold.

Mandag den 4. Juli.

Endnu den næstfornøjeligste Dag. Sovende har jeg passeret Dover i Aftes; paa Dagvagten og op ad Formiddagen dampe vi af sted uden at se Land, skjønt Vejret er klart. Ved Middagstid blive vi overfaldede af den bekjendte Canaltaage, saa tæt at vi en Tid maa ligge stille og pibe og ringe, saa gaar det atter fremad ganske smaat. En Gang imellem dukker pludselig en Sejler op i Taagen i vor umiddelbare Nærhed, engang en Damper lige tværs for Boven, saa vi maa bakke med fuld Kraft. Saa passere vi flere Fyrskibe, hvis Taagehorn er i Activitet, vi ligge stadig og famle, men nu kommer en Lods paa Siden! Nu gaar det bedre. Kl. 2 letter Taagen og vi ere tæt ved Land, til venstre Øen Wight, Skranten til højre det engelske Fastland. Vi er temmelig nær Land og styrer ind i Strædet, der ligger imellem.

Næstcommanderende er flink nok til at fritage os for Exersits, saa vi kan i Ro og Mag iagttage Landet til begge Sider. Farvandet er omtrent $\frac{1}{2}$ Mil bredt, saa vi kan iagttage Huse, Træer og Mennesker i Land, navnlig naar Løbet slynger sig tæt ind under Kysten. Øen er navnlig smuk med Skove og Bakker med Villaer. Vi passerer først nogle runde Jernforter, som se mærkelige ud som sorte Buddinger med Huller i. Paa Wights Kyst passere vi et Par Byer, hvis navne jeg ikke erindre; vi se lidt af "Asburn" Dronning Victorias Lystslot med sin prægtige Park, inde under Kysten ligger der 3 gamle Skibsskrog, af et Linieskib og 2 Corvetter, som Englænderne stjal 1801. Til den anden Side er Kysten temmelig bar. Kl. 3 dreje vi af og staa ind i en smal Bugt, hvorved Byen Southamton ligger. Her er Løbet smallere og Kysten pragtfuld skovklædt paa begge Sider; der er almindelig Fryd ombord, jeg var ikke den mindst fornøjede. Kl. 4 faldt Ankeret udfor det store Qvarentaine Hospital, der er en ganske enorm stor og prægtig Bygning, efter sigende kan den rumme 14000 Syge, men det er dog vist Løgn. I det fjerne se vi Byen.

Der gaar straks Baad i Land efter Posten, som ikke er saa ganske lille, men desværre er der ingen til lo8.

Gud ske Lov, nu ere vi atter til Ankers, nu kan vi atter faa sovet ud om Natten. Vi have et straalende Solskin, det er saa varmt at vi svede liggende paa Dækket, og det er en hel Tortur at bestille noget. Gid Marie kunde faa godt af al den Varme, som vi maa døje, det vilde hun have godt af.

Tirsdag den 5. Juli.

Den bedste Dag endnu, ja idag har jeg moret mig som vist aldrig før, jeg har haft Landlov. 4. Skifte havde Frivagt, og det er kun, naar

man har det, at der er tale om Landlov. Der var også straks om Morgen en lille Fugl, som sang om det, men vi rystede alle paa Hovedet, vi vare blevne skuffede saa tit, saa nu vilde vi ikke tro det. Navnlig da vi havde faaet nogle Pramme paa Siden med Kul, som jo skulde om Bord.

Vi begyndte Dagen som sædvanligt med Spuling, derpaa fik vi Kanon-exersits. Jeg har aldrig svedt saa galt, det var endnu varmere end om Mandagen, baade Uldtrøje og Uldskjorte vare gennemblødte og Modet sunket. Klokken blev 11, Exersitsen var til Ende og vi sad og gispede allesammen. Da blev der pebet: "4. Skifte! Omklædning i Paradetøj, Kraver på!" --- Hurra! Saa var det dog sandt. Hej sikken Røre der blev, Randslerne vare snart fremme og et Kvarter efter var 4. Skifte parat, naturligvis for tidligt, vi skulde skaffe først, og Maden smagte ikke.

Klokken 1 $\frac{1}{4}$ vare vi i Land ved Hospitalet, Kl. 6 skulde vi være hjemme igjen og til Byen var der 3 engelske mile, derind skulde vi naturligvis. 6 Mand, blandt dem jeg, sluttede os sammen, to af os vare Velhavere, jeg havde hævet 10 Kr., en anden 25 Kr., de andre havde kun 2 Shillings, det fik hver Mand udbetalt af sin Lønning.

Vi travede saa af sted, begloede som fremmede Dyr. Først gik Vejen til Jernbanestationen, men der gik intet Tog for det første, en Vogn kunde vi ikke faa i en Fart og saa svedte vi henad en bar og støvet Vej langs Stranden til vi fik den lyse Ide, at da vi dog var den saa nær, saa burde vi ogsaa komme den lidt nærmere. Som tænkt, saa gjort, og i Vandet gik vi, saa travede vi videre, i Lag med Øllet turde vi ikke give os endnu, vi var bange for, vi saa ikke skulde komme til Byen; først da vi var i dens umiddelbare Nærhed prøvede vi det, og det saa dygtigt, Oh! Hvor det smagte, Porter smager meget godt, men Ail er den bedste Drik jeg nogensinde har smagt. Vi lod os færges over Havnen i en Dampfærge, som sejle hvert 5. Minut, og vi stode i en af Byens Hovedgader, den havde et mærkeligt Snit, den var smal og bugtet, Husene var smaa, 1. eller 2. Sal foroven, med ganske faa Vinduer, forneden slet ikke andet end Ruder, det var Butik ved Butik, og hvilke Vareudstillinger! Der var vist ikke en Handlende, som ikke havde mindst Halvdelen af alle sine Varer udstillet i Vinduerne, hvad der jo var meget rart, saa kunde man se, hvad de havde at sælge. I næsten hver 3. Butik var vi inde at handle; hvor var det dog morsomt, hvorledes vi gjorde os forstaaelige, sikke et Sprog, engelske Subjecter, tyske Verber og danske Tillægsord, Fingersprog og Facter. Det at ingen forstod Spor af dansk forøgede Morskaben, da vi ugenert kunde sige hvad vi ville, i hver Butik fik baade den

Handlende og os sig en dygtig Latter. Trods vor Ubehjælpssomhed fik vi dog kjøbt en hel Del (vore danske Penge havde vi faaet vek-slet med 10 Øres Tab pr. Krone)- vi kom om Bord belæssede med et Utal af Sager, Chester-Ost, en Eidammer, Sæbe, Svampe, Cigarer, Hvedebrød o.s.v., men det bedste var dog Morskaben vi havde ved at købe det.

Vi traf en dansk Sømand i Byen, en Broder til Apotheker Stenberg i Helsingør, en forfløjten Person, som vist var sendt hjemmefra i sin Tid. Han var samme Dag kommet til Southampton, aldeles blottet og var derfor heftig glad for lidt Tobak, Ail og en Shilling - og navnlig glad ved at kunde tale dansk igjen. Det var et pudsigt Træf at netop en af Kammeraterne var fra Helsingør og kjendte Familien Stenberg rigtig godt, saa Fyren fik en hilsen med til dem alle.

Vi vilde tage tilbage med Jernbanen, men da Toget kjørte saa sent som 5.40 valgte vi at tage en Cap, som i 15 Minutter jollede os tilbage til Hospitalet. Stemningen var naturlivis blevet noget animeret, den ene Sang afløste den anden, en Snack paa Vejen kunde vi naturligvis ikke Kjøre tømmede forbi, vi maatte af og have mere Ail. Kudsken fik sin Part og saa gik det afsted igjen op og ned ad Bakke i en snurrende Fart. Vi sludrede stadig med Kudsken og forstode hinanden ypperligt, paa Vejen passerede vi en Ruin af et Nonnekloster, overordentlig smuk var den, men at iagttage den nærmere var der ingen Tid til.

Vi kom i god Tid tilbage og ombord. Hvad jeg beklager meget var, at ingen af os var Sproget mægtig, da vi ellers kunde have faaet mange interessante Oplysninger om Ruinen eller Hospitalet, som var helt opfyldt af saarede Soldater fra Zulukrigen. Mange af dem flokkede sig om os, baade da vi kom i Land og da vi toge ombord igjen. Medens 4. Skifte morede sig i Land var Kullene kommet om Bord, hele Mandskabet havde været Kulsjovere og var baade sorte og trætte; se det slap jeg for. Og Skibet var sort baade ud- og indvendigt.

Onsdag den 6. Juli.

Det var en slem Nat, jeg kunde næsten ikke sove for Hede og min Køje var i Uorden, saa jeg stadig var i Færd med at ramle til Dæks. Formiddagen er gaaet med Afsæbning, alle Mand har sæbet af fra 6 til 10, saa kan I tænke hvor stort et Arbejde, det har været.

1. Skifte er i Land i Dag, og vi andre holde Lappedag. Jeg har været en Time om at stoppe 3 Sokker, det er ikke fornøjeligt, men nu er det overstaaet og jeg har Tid til at skrive. I Aften skal vi vist

have Punch i Anledning af Fredericia-Slaget.

Torsdag den 7. Juli.

Atter en behagelig Dag. Lidt Exersits om Formiddagen; om Eftermiddagen var 2. Skifte i Land; om Bord havde vi Læsning, saa vi overanstrengte os sandelig ikke. Til The var Ditmar og jeg alene i vor Bakke, oh hvilket lucullisk Maaltid, en Daase Sardiner, Chesterost og raa Løg, dette sidste Paalæg havde jeg skaffet mig fra Land, det minder om Beuf og Spegesild, maaske er det derfor det smager mig saa brilliant, i Sandhed, saadan et maaltid har jeg ikke nydt siden jeg kom ombord paa "Jylland".

Fredag den 8. Juli.

Er ogsaa characteriseret ved Magelighed for de flestes vedkommende i det mindste; desværre havde jeg Batterivagt om Eftermiddagen og som saadan Arbejde fra Middag til Aften. Jeg modtog det første brev siden vi sejlede fra Kjøbenhavn, det var et Pust hjemmefra, som jeg var rigtig glad for; jeg havde ventet nogle Aviser og maaske en Bog, men som det lader er mit sidste Brev fra Kjøbenhavns Rhed gaaet tabt, skjønt at jeg længes efter Aviser kunde de derhjemme nok have tænkt sig til selv; dog Skidt være med det.

Her er Taffel ombord i Dag for Consulen med Familie, de skal leve højt i Vinen. Festen endte med et Fyrværkeri, Raketter og Bengalske Flammer, den styrbords Ræling var decoreret med en Snes Stykker, Nokkene og Sprydet hver med ét. Det saa prægtigt ud, men forskaffede os en lang Dag, vi vilde naturligvis have det at se, inden vi gik til Køjs; Jeg som havde været oppe fra 2 om Morgenen til Dagvagten og ikke sovet til Middag kom først til Køjs Kl. 10, for atter at skulde op til Hundevagten Kl. 11. Det kneb svært at holde Øjnene aabne paa Posten fra 11 til 12 $\frac{1}{2}$, men det gik dog og saa sov jeg Resten af Natten som en Kampesten. I Dag har der ingen Landlov været. Nu siges det atter, at vi alligevel komme til Spanien.

Lørdag den 9. Juli.

Lidt Exersits om Formiddagen, en Middagslur og Lappedag om Eftermiddagen, altsaa lutter Magelighed. I Nat er der blevet stjålet af en laaset Kasse, som tilhørte llo, nogle Breve og en Tegnebog, jeg har derfor tilintetgjort alle mine Breve, da jeg ikke vil risikere det samme. 3. Skifte er i Land; vi skal afsted i Morgen.

Søndag den 10. Juli.

Alt er klart, Lodsens har været ombord siden igaar. Middagsluren

bleve vi snydte for; straks efter Middag maatte vi gaa i Spillet og under Musik og Sang blev Ankeret lettet og vi stode Fjorden ud, naturligvis for Damp.

Farvel! Southampton, jeg tænker ikke jeg mere faar den at se. Nu have vi atter Weight i Sigte, vi styre atter langs Øen, men mod vest igennem Strædet; Øen bliver her temmelig øde og bakket, en enkelt stor Gaard hist og her omgivet af krat og smukke Lerskrænter ned mod Vandet. Hen imod Udløbet bliver pludselig Lerskrænten afløst af en prægtig brat Kalkvæg, som steg lige op uden Kystbræmme; øverst oppe var der pyntet med nogle Kystbatterier, hvor det engelske flag vajede baade højt og stolt. Lige nedenfor ligge de saakaldte "Naale", tre Kalkbrokker, som rage op af Vandet, her en Ø, den yderste, med et højt Fyrtaarn; ved det begynder atter Canalen paa hvis Vande vi snart gyngede med Land i Sigte mod Nord som en fjern Taage, som først svandt om Mandagen for kun at efterlade Vand og mere Vand og slet ikke andet, jeg tænker til vi naa Spanien.

Inden vi naaede "Naalene" passerede vi et Sted hvor Strædet snev-rer med en stor Fæstning mod Nord og talrige Murværks-Batterier paa Øen (Netley Castel). Det er den vestlige Skildvagt som bevogter Strædet, det østlige har jeg omtalt.

Mandag den 11. Juli.

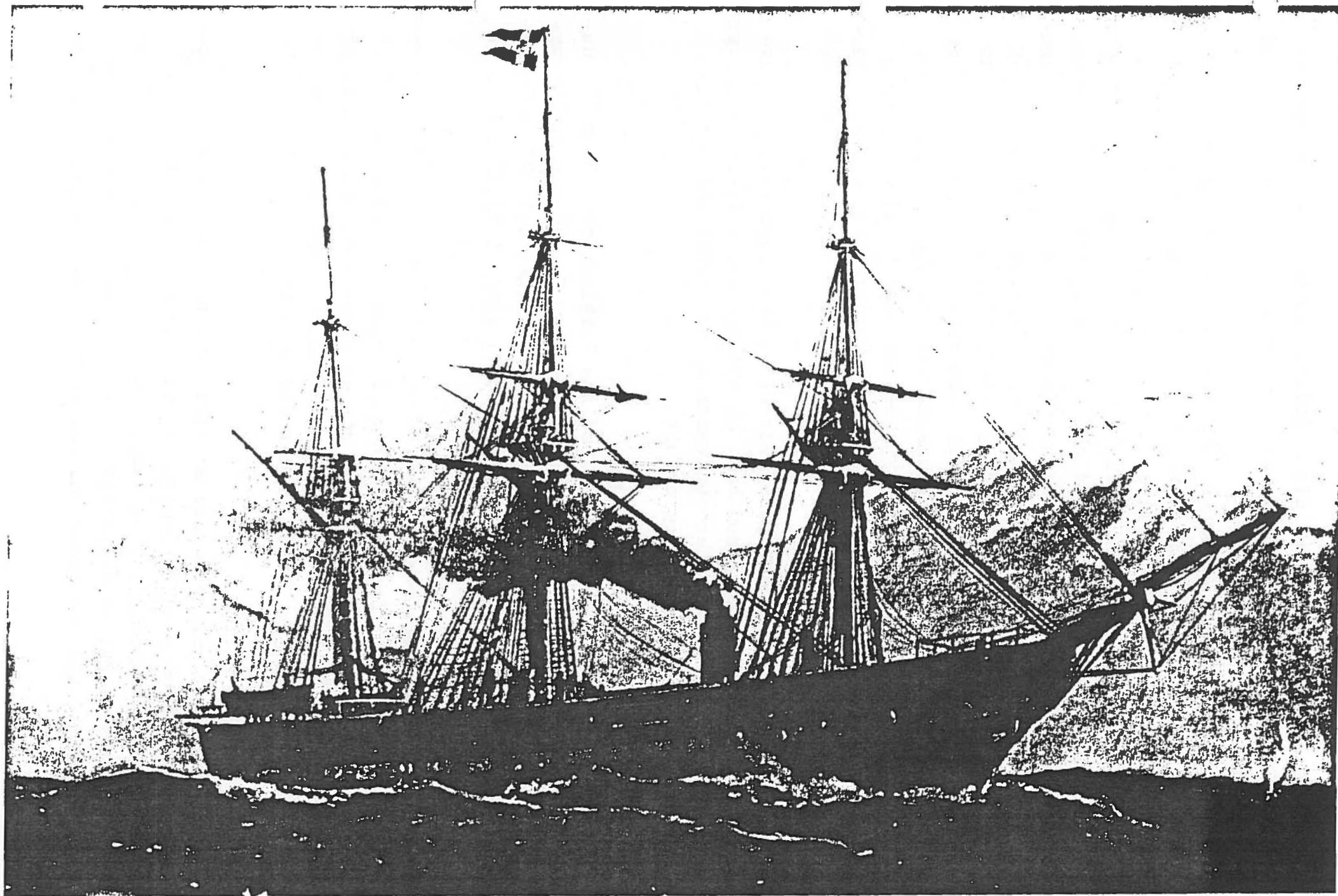
Vi staar Canalen ud, Vinden er imod saa Maskinen er i Gang. Lands-end staar som en Taage mod Nord, ellers gaar Rumlen sin gamle van-te Gang. Henad Aften faldt Vinden et Par Streger til Syd og Sejle-ne bleve satte til og Kullene sparede; Vi ligge i Munden af Ca-nalen, vejret er baade godt og varmt.

Tirsdag den 12. Juli.

Vi sejle som igaar; det er en fornøjelse som Fregatten kan løbe, vi indhente alle de Sejlere, som styrer samme Kurs som os, kun en Bark har endnu holdt os Stangen i Sejlads, men den førte ogsaa en del Sejl mere end os. Nu er Landet ude af Sigte.

Onsdag den 13. Juli.

I Atlanterhavet, eller maaske snarere "Spanske Sø". Vejret er ro-ligt, men her gaar nogle Dønninger, saa Fregatten ruller noget. Dagen gaar med Læsning og Lapning, altsaa Driveri, men det er det vi kan lide. Henad Eftermiddagen faar vi atter Damp op, vi have nok Hastværk, som det lader, nu ruller Fregatten en Del mere, da

FREGATTEN JYLLAND

C. F. Sørensen: Under Island med Chr. IX til 1000 års-fest

den ingen støtte har i Sejlene. Det gaar stadigt fra den ene Side til den anden, vi maa gaa med et langt og et kort Ben. Det er morsomt at se, naar en uerfaren af og til skal tværs over Dækket, navnlig naar han har noget at bære paa, først er det op ad Bakke, han kan næsten ikke komme frem saa stejlt det er; han aser, men saa paa en Gang svajer Fregatten om paa den anden Bov og det er lige saa stejlt ned ad Bakke og Manden ligger paa Maven midtskibs og hvad han bar paa nede i Læ.

En Lægdsrullemand (Kanonstøberen) laa i aftes blandt andre og fik sig en Lur mellem et Par Kanoner, uheldigvis lige ved et Spygat, som rigtignok var lukket med en Prop, men Propper ere ikke altid forsvarlige og det var denne heller ikke, for paa en Gang slaar en Sø Proppen ind, "Hallo, Pasop!!" Lød det fra Kammeraterne, at han kan komme bort inden Vandet kommer ind, han vaagner og farer halvt op, men tror de har ham til Bedste; men snart mærker han at det var Alvor, for vaad blev han, og det til Gavns.

Torsdag den 14. Juli.

Brat er Vinden sprunget om, vi have Medbør, vi ere pyntede med en Mængde Sejl, Læsejl o.s.v. og løbe en god Fart; Dønningerne gaar højere end igaar, vi blive fri for Exersits, da det ikke er raadeligt at tage Surringerne af Kanonerne, vi faar Læsning og Pudsning, altsaa Driveri.

Havet er saa blaat som jeg aldrig har set Vand, jeg har ligget en Times Tid oppe paa Bakken (forude) og glædet mig ved at se de blaa Bølger skumme for Boven af Fregatten; henad Aften have vi en Fart af 10 Mile i Vagten, saa i Morgen menes der, vi kunne være i Havn. Jeg ved ikke om Spaniens Varme allerede gør sig gældende, men vi svede. Mærkværdig faa ere søsyge, skjønt vi slingre mere end i Nordsøen; engang imellem faar vi et Skvat ind ad Portene, saa maa Batterivagten holde for og tørre op.

Siden vi forlode England har Batterivagten, jeg altsaa med, haft det saare godt om Ratten, vi ere kun vaagne den ene Time vi staa Post. Resten af Vagten, 3 Timer sove vi, det er heller ikke saa ilde at kunne ombytte den for varme Køje paa de kvalme Banjer med det luftige Batteri, skjønt Lejet er det haarde Dæk. Vi have paa den Maade hveranden Nat 9 og hveranden 7 Timers Søvn, det er næsten for meget af det gode.

Fredag den 15. Juli.

Idag skulde vi have naaet Maalet, men skjønt vi have Damp oppe

kommer der dog en Mand med en Slæde i Vejen i Form af Taage, vi sagtne Farten og ligge tilsidst helt stille, saa atter lidt fremad, saa stille o.s.v.

Lørdag den 16. Juli.

Tegnede til at blive som Fredagen, vi ere Land nær uden at kunne se det for Taagen. Søen gaar højt, Batteriet sejler af Vand; henad Middag faa vi dog Landkjending, idet Taagen letter lidt, men vi tør ikke gaa ind uden Lods og maa derfor sejle op og ned en Tid, endelig kommer en Frelser i Nærheden og ombord med meget Besvær, Hurra!

Nu staa vi lige mod Land, lige mod et højt Bjerg, det ser ud som vi sejle lige paa Land, dog nej, vi komme lige forbi omtalte Bjerg ind i et smalt Løb med høje Klipper paa begge Sider, yderst er Bjergsiderne bare og golde, men nu begynde de at blive dyrkede, her er Vinhave ved Vinhave. Lidt længere inde passerer vi et antikt Fæstningsanlæg, som indtager en del af begge sider af Løbet, her blive vi begloede af en Bunke spanske Militære, som kipe deres Flag for os. Inden for Fæstningen udvider Fjorden sig til et stort Bassin omgivet af temmelig høje Bjerge med Vinhaver op mod Toppen, Huse, Lunde og Træer, alt med et fremmed Snit, men smukt.

Jeg har faaet mig en god Plads halvt oppe paa Masteleideren paa Fokkemasten, jeg bruger mine Øjne som om jeg vilde spise det alt med dem. Byen ligger lige for os paa en Bakke, der er noget at se hvor man vende sig, men saalyder det: "Skolen møder paa Batteriet!" saa maa vi ned og med en dundrende Salut falder Ankeret.

Næppe er det faldet før vi ere omgivne af Baade fulde af Frugt, Brød og Æg, at handle er os rigtignok forbudt endnu, da vi have meget travlt med at sætte alle 9 Fartøjer i Vandet, men dog faar jeg mig smuglet for lo Ører Pærer ombord.

Henad Aften faa de Fremmede Lov til at komme ombord, nu bliver der Styr, nu kunne vi købe, men to Ting ere i Vejen, vi kunne ikke gjøre os forstaaelige for hinanden og vore Penge ere ikke gangbare her til Lands. Dog vi komme ud over det alt, danske Sølvpenge blive endelig tagne, men deres Værdi forstaa de dem ikke paa; saaledes vilde en Kammerat betale med en 25-Øre, No No! siger Spanierinden, han betænker sig, han vil dog ikke give mere, men saa faar han den gode Ide at tage to lo-Ører, hvilket tilfulde tilfredsstillede Sælgeren.

Søndag den 17. Juli.

Da vi igaar kom ind i Løbet mellem Bjergene blev det pludselig 7 - 8 grader varmere. Under Salutten og Arbejdet med Baadene vare vi alle næsten opløste af Varme, vi med alt vores Uldtøj.

I Dag har jeg set Solen staa op og forgylde Bjergene og Byen, jeg har hørt Kirkeklokkerne kime Dagen ind, det lød dejligt ud over den stille Fjord. Luften er saa varm men dog forfriskende. Hvor her dog er mageløst smukt; Folkene faa Bad hver Morgen, jeg er aldrig den sidste i Vandet, her er Vandet meget salt, men yndigt koldt om Morgen. Vi have vadsket til Morgen og spulet, øre og matte vare vi af Varme og Sved, men til at gaa i Land vare vi raske nok, og virkelig fik hele Dronningens Kvarter Landlov om Eftermiddagen.

Vi fik saaledes en spansk By at se med dens smalle krogede Gader med Huse som blive bredere foroven med Altenar som Drivhuse; saa Vinhaverne og Markerne udenfor Byen, ja at beskrive det er muligt, jeg har ikke Plads eller Tid her. Man ser de prægtigste Ansigter hos de fleste unge Kvinder, og Børn saa smukke som jeg aldrig har set dem før; men saa gamle Kvinder saa stygge som man kan tænke sig. Det er mærkeligt, enten ere de unge eller gamle d.v.s. smukke eller grimme.

Jeg levede af Pærer og Blommer, Rødvin o.s.v., det var det eneste, der var værd at købe, jeg vilde have købt nogle Smaating at tage hjem med, men jeg kunde ikke finde en eneste Gjenstand, som var sin Pris værd, saa kom ogsaa at vi ikke kunde faa vore danske Penge vekslede og mange spanske havde vi ikke, de større Butikker vare ogsaa lukkede den Dag. Jeg morede mig ikke som i England, men det var langt interessantere alt hvad jeg saa her.

Mandag den 18. Juli.

Idag har det andet (Kongens) Kvarter været i Land. Ombord have vi malet hele Skibet baade ud- og indvendigt, det har været en rigtig Slidedag uden Ro og Frihed.

Fregatten Jylland,
Ferral, den 18. Juli.

Kjære lille Moder og Tante!

Modtag først en hjertelig Hilsen fra eders Ludvig; jeg haaber at I har det ligesaa godt som jeg. Som I kan se af Dagbogen have vi ligget her nogle Dage og døjet med Varme. Jeg kar kastet baade Underbuxer og Skjorte og er endda nær ved at opløses af Varme. Gid I dog ogsaa kunde faa noget af det ny og smukke at se, og navnlig faa godt af den milde Temperatur, som vi have hernede. Natterne ere næsten lige saa varme som Dagene, I vilde have rigtig godt deraf; ja Tante vilde dog blive daarlig, ikke af Varmen, men af Frugt, som er i umaadelige Masser, Pærer og navnlig Blommer, Meloner o.s.v.. Druerne ere desværre kun halvmodne.

Da jeg var i Land i Lørdags, havde jeg forsynet mig med en hel Del Pærer til Hjemrejsen, men den som gjemme til Natten gjemme til Kat-ten; de ere næsten alle blevne stjaalne fra mig.

Hvordan har Tante No og Tante Trine det? Jeg længes en Del efter alle derhjemme, men nu gaar Turen vist hjemad; dog skulde jeg ikke have noget imod at se mig lidt mere omkring. Vi skal vist ligge nogen Tid endnu ved Vedbæk, naar vi komme tilbage.

Idag have vi malet hele Skibet, det var et rigtigt Svineri, vi vare næsten færdige med at male Batteriet hvidt, da vi bleve pebet til Kanonerne for at salutere for den spanske Admiral, som kom ombord. Saa maatte vi gjøre en hel Del om, da Krudtrøgen havde sværte den friske Maling, men næppe vare vi færdige, før vi atter skulde salutere, saa om igjen med Malingen; det var ikke morsomt kan I tro henad Aften bleve vi først færdige.

Nu er det Nat, det er Hundevagten som jeg bruger til at skrive i, det er den første Lejlighed jeg har haft dertil, saa længe vi have ligget her.

Lev nu fremdeles vel kjære Moder og Tante, hils Julius, Axel, Tante Trine og Ko og hele Familien, men vær selv mest hilset fra Eders

Ludvig

Du skal ikke lade Onklerne læse mit Brev!

Fregatten Jylland,
Kattegat, den 31. Juli

Kjære Moder!

I Øjeblikket ere vi 8 Mil fra Kronborg paa Vejen til Vedbæk eller Helsingør, vi vide ikke bestemt, hvor Ankeret skal falde, men paa Københavns Rhed bliver det sikkert ikke.

Den 21. sejlede vi fra Ferral og have været i Søen lige til nu; vi have stadig haft god Vind, saa Rejsen er gaaet hurtigt og bekvemt. Jeg befinder mig rigtigt vel, og har gjort det hele Tiden. Naturligvis er jeg rigtig glad for at det atter gaar hjemad, da jeg længes meget efter at vide hvorledes det staar til hjemme.

Lidt Lettelse i Slavelivet ombord er ogsaa kjærkomment. Du skal jeg ret straks i Arbejde, saa det maa være nok for denne Gang.

Skriv snart kjære Moder, hvordan har Tante Trine det, Tante No og I, kjære Moder og Tante det? Naar du ser Onkel Ferdinand, saa sig at jeg ikke er taget til Overconstabel; Captain Gad har altsaa husket sit Løfte.

Lev vel og vær hilset kjære Moder og Tante fra Eders Ludvig.

Fregatten Jylland,
Vedbæk, 3. august, 1881.

Kjære lille Moder og Tante!

Atter ligge vi ved Vedbæk, atter ere vi hjemme for saa vidt vi kunne se Vedbæk tæt ved og vide, at vi i to Timer kan være i København, hvis vi først vare naaede til Vedbæk. Den Bevidsthed maa vi nok ogsaa nøjes med lige til Jylland ligger i Flaadens Leje. Det er næsten lidt trist at naa hjem paa den Maade, men dog er jeg glad over at være her, da vi jo dog engang ikke skulde anløbe flere fremmede Havne, altsaa ikke faa mere at se af den vide Verden. At ligge til Ankers er navnlig anderledes mageligt end Søtjenesten med dens lange Nattevagter.

Først og fremmest Tak for Aviserne og Brevene, kjære Moder. Jeg modtog i Mandags, samme Dag Ankeret faldt her, 5 Breve og 5 Pakker Aviser, det var en stor og kjærkommen Post, kan du tro; jeg naaede først at blive færdig med Brevlæsningen næste Morgen, ja, lidt havde jeg sovet i Mellemtiden.

Hils Onkel Theodor og tak ham for Bøgerne (han skal ikke sende flere), hvis jeg kunde opdrive mere Papir end dette Ark og havde en

Pen, som kunde skrive, vilde jeg selv skrive til ham. Avispakkerne tager jeg Hul paa en for en, den ældste først, saa læser jeg saa mange som muligt om Dagen; ere de læste gaa de videre blandt Kammeraterne. Har man blot en Morskabsbog kan man faa loo at læse ved at laane den ud mod andre.

Før vi kastede Anker her, skrev jeg et Par Ord til Dig og Marie for at lade Eder min Hjemkomst vide og bede lige i et Brev sende lidt Papir, Convolutter og Frimærker (Brevet maa veje til $\frac{1}{2}$ pund for et 2øres Frimærke), men jeg har grund til at antage, at disse Breve aldrig ere komne i Land paa Grund af Kludderi med Posten her ombord, hvorfor jeg idag med Besvær har fægtet mig til et Ark Papir og en Convolut; her er nemlig en trykkende Papirnød ombord. Marie faar intet Brev idag af samme Grund, men du sender nok hende dette saa snart som muligt.

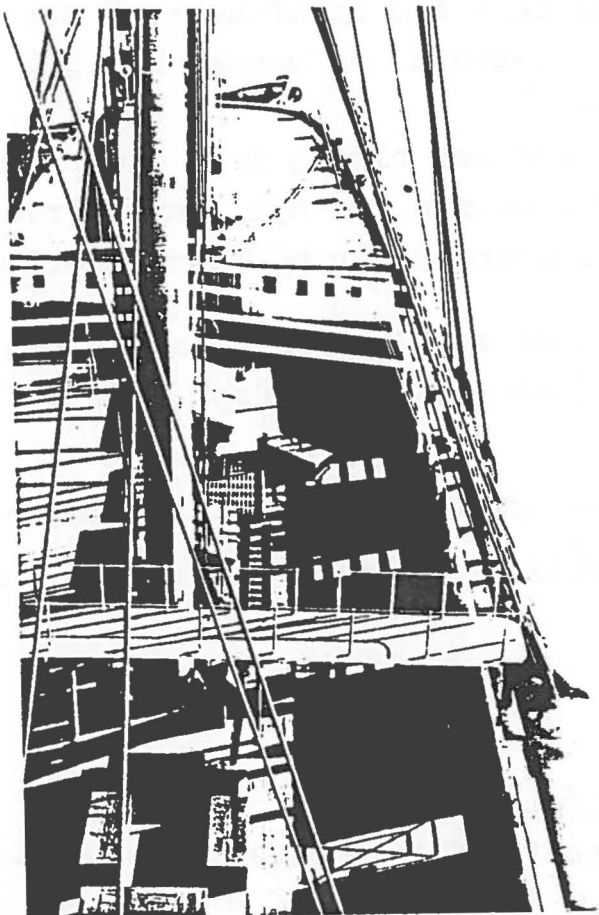
Torsdag den 21. Juli bleve Fartøjerne hejsede, det gik muntert kan du tro, det er et svært Arbejde, Kræfterne skal lægges i, ellers haler man gaaende, men nu skulde vi hjem, og saa gik det i Løb, det var morsomt at se den Iver alle lagde for Dagen. Vore Overordnede vare ogsaa yderst tilfredse med os, Dampen var allerede oppe, snart var Ankeret lettet med den sædvanlige Musik, majestætisk gled Fregatten ud af Fjorden, medens Salutten blev brændt af og besvaret fra Batterierne i Land.

Vi passerede det smalle Indløb med Klipper paa begge Sider og snart gyngede vi atter paa det azurblaa Atlanterhav. God Vind have vi haft paa hele Hjemrejsen, i $10\frac{1}{2}$ Dag naaede vi Gilleleje, hvor vi først kastede Anker (Natten mellem Søndag og Mandag Kl.2) og endda havde vi sinket os mindst et Par Dage i Nordsøen ved Sejlmanøvrer og Skydeøvelser.

Den ene Dag gik som den anden for mig, der er ikke noget at fortælle; den smalle Del af Canalen passerede vi en Nat, vi saa Lygterne i Dover og en anden nærliggende By.

Søndag Morgen dampede vi Skagen ind og Natten efter kastede vi Anker nord for Sjælland. Mandag Morgen blæste det op til Storm med Paalandsvind, vi lettede derfor og stod ned i Sundet. Kl.2 faldt Ankeret og nu ligge vi her og hoppe. Om Aftenen kom der en umaadelig stor Post ombord, en hel Sæk fuld, efter der var pebet til Køjs bleve de saa delte ud, der var stor Fryd kan du tro, man saa kun faa skuffede Ansigter. En af Officererne spurgte mig, om jeg skrev Bøger siden jeg fik saa stor Post.

Her snakkes meget ombord, om hvor vi skal hen nu, men rimeligvis

Billeder fra Fregatten Jylland ca. 1940, mens de endnu lå i Flådens Leje. Rigningen er fra et andet skib. Fregatten blev senere vandrerhjem inden istandsættelsen i Æbeltoft.

blive vi liggende her til den 20. eller saa; vi gaa saa ind i Flaa-
dens Leje for at aftakle. I saa Tilfælde faa vi jo en Del Landlov
i Kjøbenhavn, og maaske kan jeg komme lidt længere, det vil Tiden
vise.

Jeg har det rigtig godt i enhver Henseende. Hils alle som bryde sig
om en Hilsen fra mig, Tante Trine især, hvis du ser hende, men vær
selv kjære Moder og Tante kjærligt hilset fra Eders Ludvig.

Hvis du ser Onkel Ferdinand, saa fortæl ham, at jeg ikke er taget
til Overconstabel. Capt. Gad har altsaa husket sit Løfte.

Lev vel!

Undskyld Skriften, men Pennen er virkelig maadelig og Blækket tykt!
Knudsen's Brev maa du godt læse, men send Marie det med det andet!

Kjære lille Marie!

Hjertelig Tak for Dine to sidste Breve, som jeg modtog her i Man-
dags; jeg er rigtig glad ved at se, at Du kommer til Kræfter, ja
med Guds Hjælp komme vi vel ogsaa videre, vær kun ved godt Mod,
min egen elskede Pige.

Alt hvad Du skrev var just ikke glædeligt, hvor er dog Sygdom en
tung Gæst, baade for dem som lide og dem som staa dem nær, men det
at det er Gud som sender det, maa være vor Trøst, naar det tynger
os.

Tak Svigerinderne for deres Breve og hils dem alle fra mig, Inge-
borg især.

Tit paa Posten har jeg tænkt baade paa dig, min egen Pige og meget
andet, saa er der Lejlighed og Ro.

Jeg vilde gjerne svare dig paa dine Breve, min egen Pige, men om
lidt skal vi skeje ud med Skrivningen og Papir har jeg ikke mere
af. Du er kjed af det ved jeg min Ven, men vid dog at alt hvad du
skrev har glædet mig.

Lev vel min egen elskede Pige og Gud være med dig som med din egen
Ludvig

Jeg sender dig et Brev, som jeg modtog fra Knudsen, du ser deraf
hvorledes han har det. Du skal ikke gjøre nogen Anstalt for at sen-
de min Dagbog til ham, da jeg selv vil skrive ham til.

"Helgoland"

Vedbæk, den 11.sept.1881

Kjære Axel!

Tak for dine gode Ønsker i Anledning af Fødselsdagen, navnlig for det sidste om en rask Kjæreste inden Aaret er omme eller helst før. Jeg haaber du gjør Alvor af at besøge Søtorup saa snart som muligt, dog det er sandt, nu faar du maaske ingen Ferie, da du har besluttet at blive i Tjenesten indtil videre. Hvad din Bestemmelse angaar, tror jeg du intet fornuftigere kan gjøre. Lysten mangler dig jo rigtignok, men da du ikke vil blive i den Stilling, spiller det jo ikke saa stor en Rolle; hvad Omkostningerne angaar har vel ikke Uniformen mistet hele sin Værdi efter et Aars Brug, saa din Underbalance behøver ikke at være stor for det Aar, hvis du kommer til Kjøbenhavn, hvad der vel ikke er megen Sansynlighed for, kan du sagtens bjerge dig. Jeg haaber du er ved godt Mod og godt Humør, det er det vigtigste, synes jeg.

Jeg for min Part lider af Kjedsomhed og har lært at skjønne paa de gode tit gemytlige Timer og Dage paa Fregatten Jylland, nu da dette Slaveskib er blevet mit midlertidige Hjem.

Jeg sagde Skib, "Maskincoloni" for ikke at sige do-Polyp, Kassen minder virkelig noget om en saadan sammengroet Klynge af Individier, som hver for sig besørger sit uundværlige Arbejde til fælles Bedste.

Hvert Individ er en Dampmaskine, én haler Ankeret op, én bevæger Roret, én sørger for Oplysningen ved at drive en Electricermaskine, som atter producerer Lys, en 3-4 Stykker besørger Pumpningen, hvis der skulde gaa Hul paa Skallen, én destillerer fersk Vand, én presser Luft sammen for dermed at puste Torpedoer ud mod andre Polypper, og to store stærke Karle driver os fremad.

Man skulde tro, at Mennesker i Masse her vare en Overflødighed, men desværre behøves mange foruden de 62 Fyrbødere og 20 Maskinofficerer, vi have nemlig hs. Exelence Admiralen ombord og vel sagtens af den grund have vi et Utal af Poster at besætte. Ofte staar en stakkels Skildvagt gjemt paa et afsides Sted Time ud og Time ind, fordi man ingen Afløser havde til ham, da Tid var, og siden er han blevet glemt.

Fudsning er her ogsaa rigeligt med og Exersits 4-5 Timer daglig, det kan nu altsammen være det samme, men det kjedeligste er, at man ikke har Ro til Hvile i sin Fritid, man bliver jaget saaher, saa derhen,

saa til den og saa til den urimelige Mønstring. Forleden skulde jeg paa Gallionen (Lokummet) om Morgen, men blive forhindret og maatte opsætte og opsætte det til jeg havde faaet min Aftensmad i Livet. Min - ja vor - bedste Trøst er at om 5 Uger ere vi alle færdige.

Stemningen er naturligvis sørgelig trykkende, kun naar vi har faaet Punch kan man høre lidt til de gamle gemytlige Viser, som Jylland gjenlød af ikke alene hver Aften, men meget af Dagen med.

"Jyllands" brave muntre Besætning vandrer om her med sure Miner, det er helt drøveligt at se paa. Hver Nat regner det, Dækning er her ikke Spor af paa Dækket, saa man gaar tit i en vedvarende Fugtighedstilstand, som fornyes hver Nattevagt. Har man vasket, bliver Tøjet sort af Røgen inden det er tørt, saa vasker man igjen og om igjen, alt er Rakkeri uden Orden og Mening, men Skidt være med det, naar bare ikke vort Rugbrød er grønt af Mug og med Haar paa.

Hvis én kaster noget saadant Svineæde overbord og Gjærningsmanden bliver opdaget, kommer han i Hullet derfor. Det driver nemlig agterud forbi Admiralens og Chefens Vinduer og d'Herrer holder heller ikke ikke af at se grønt Brød, kan du tro.

Jeg tror ikke vi kommer i Bæltet, vi skal da først til Bornholm, siges der, for at ledsage Kongen til Kjøbenhavn, og den 21. skulle vi være med ved Afsløringen af Niels Juhl-Statuen, men for Resten kan vi maaske naa derhen efter den Tid.

Du maa nu efter denne Beskrivelse ikke tro, at jeg ikke kan holde Pinen ud. Det er ikke Tilfældet, jeg er tit ret fornøjet, dog glædest naar jeg har faaet min Køje hængt op.

Lev vel for denne Gang og vær hilset mange Gange fra Ludvig.

Her er næsten helt mørkt, hvor jeg skriver, saa du maa undskylde mig, hvis jeg har vrøvlet paa Papiret. Min Adresse er:

Marineconstabel No. 108 Brusch, "Helgoland"

Overpostcontoiret i Kjøbenhavn.

Hvis du skriver, lad mig saa vide din.

Du maa svare mig til mine Breve fra Turen med Fregatten "Jylland" da jeg nødig vil miste dem, send dem hjem eller til Marie!